

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak terek, četrtek in soboto, jutranje izdanje opoldne, večernje izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kafipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta	6 „ 60 „ 3-30
četrta leta	3 „ 40 „ 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozita naročnine se ne odzira.

Ogledi in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnine in oglase je plačati loco Gorice.

SOČA

•Vse za omiko, svobodo in napredek!• Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravišтво se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solški ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdanje.)

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Zopet v volilni borbi.

III.

Hud volilni boj se bje te dni v tolminskem okraju. Boj gre, gledé na končni rezultat, za to, ali naj pride v deželni zbor za poslanca mlad in krepek mož, mož, ki pozna vse razmere tolminskega okraja in ki je po svojem stališču naravnost poklican zastopati kmečke občine tolminskega okraja tudi v deželnem zboru, ali pa da pride v deželni zbor kdo drugi, kdo, tega klerikalci se danes ne vedo povedati, ker se vedno nimajo kandidata.

Tisti volilci, ki so volili take volilne može, ki morajo še le čakati, da zvedo, kdo bo njihov kandidat, torej koga smejo voliti po ukazu iz farovža, so volili kar slepo „tje v en dan“; torej njim ni mar, kdo jih bo zastopal v deželnem zboru, ali Peter ali Pavel, marveč prepuščajo to skrb g. nuncu v farovžu. Volilci, ki so že volili za našo stranko, ki volijo ali ki bodo še volili, pa že vedo dobro, za kaj gre pri teh prvotnih volitvah, in vedo, za koga so volili volilne može.

To je velikanska razlika, in reči se mora, da le tisti so možje, ki vedo, kaj delajo, in to v prepričanju, da pri teh volitvah gre za to: poslati v deželni zbor zastopnika iz srede kmečkih občin na Tolminskem, drugi pa, ki derejo slepo za nuncem na volišče, ne morejo veljati za može, ker ne vedo nič, za kaj gre, marveč mislijo le, da morajo ubogati gosp. nuncu, kakor jim on reče, in ako jim on laže, da te volitve pomenijo boj za sveto vero, mislijo, da mu morajo tudi to verjeti.

Pomilovanja so vredni taki ljudje, ki so se dali zaplesti v farovške laži ter ki verujejo, da delajo za čast božjo in izveličanje duše pa za sveto vero, ako volijo edino le tako, kakor veli komando iz farovža, naj-večje in najstrahnejše obsodbe pa so vredni oni politiki nunci, ki se na tako brezvesten in nesramen, duhovniškega poslica skrajno nevreden način poslužujejo svojega vpliva kot duhovniki, da sleparijo ubogo ljudstvo, da gre za sveto vero pri volitvah, da naprednjaki hočejo cerkve in duhovnike odpraviti itd. Najhujšo obsodbo zasluži taka zlobna igra z najsvetejšimi čutstvi našega naroda, ker v marsikateri hiši, vsled grožnje nunčeve, trepetajo, da bodo morali umirati

brez poslednje tolažbe, brez odveze grehov — ker v „liberalno“ hišo ga ne bo, tudi če bo sila in ga bodo klicali! — in ker v marsikateri družini vladajo razprtije med gospodarjem in gospodinjo ali med starši in otroki, ako je en del, zlasti ženski, fanatizovan od nunca, da hujška in draži drugega, ako se noče pokoriti povelju iz farovža pri volitvah. Politikujoča duhovščina si nakopava vedno večje grehe na svojo že tako umazano vest, naravnost zločin pa je zloraba vere in cerkve v politične svrhe, in to še toliko bolj, ker igra tudi denar veliko vlogo. Klerikalci hočejo z denarjem in s pijačo pridobiti gore; cvenk mora odločiti v njihov prilog. Torej sama nemoralna sredstva so si izbrali, da pritiskajo na telo in dušo ubogih gorjanov, da bi volili tako, kakor je farovžem ljubo.

In ako zmagajo z nepostenostjo, sleparstvom, zlorabo vere ter z brezstidno igro z najsvetejšimi čutstvi našega naroda, pa bodo kričali: Naše dobro ljudstvo je govorilo ter volilo „katoliškega“ poslanca, dočim je resnica, da vsak vspeli na političnem polju za klerikalno stranko je le plod sleparije in skrajne brezvestnosti....

Boj se bje dalje. Kakšen bo končni izid, tega danes še ni mogoče reči, dasi so klerikalci zmage pijani že kar naprej. Ape-lujemo z nova na naše volilce, da gredo do zadnjega moža na volišče, in to povsodi, brez izjeme, ter nevstrašeno volijo za napredno stranko. Kajti ob tej priliki se mora pokazati, da po gorah ni vse tako klerikalno, kakor kričijo farovski listi, marveč da med volilci za deželni zbor v tolminskem okraju je še mož, ki se ne dajo strahovati farovžu in ki ne verujejo lažem iz posvečenih ust, da gre za sveto vero, in da je tisti, ki voli po ukazu iz farovža, za Boga, kdor voli proti, pa za hudiča!

Volilci na noge! Pokazite, da ima napredna misel tudi v gorah lep del naroda za seboj, zato ne metati puške v koruzo, marveč na volišče vsi, do zadnjega moža. Rodoljubi, na delo! Bitka se ni zgubljena, naše orožje je čisto in pošteno, zato naprej, posnemajte Kraševce!

Ko skonečajo prvotne volitve, potem pa bomo videli, kdo zmaga na dan 20. t. m. Za sedaj pa bodi vsem parola: Na volišče do zadnjega moža!

rislem neugodna tla za svoje uspešno delovanje, k uredništvu „Brivca“ v Trst, kjer so prozročili njegovi dovtipi in sarkazmi znani velikanski strik. S tem so se mu pa izjalovili zadnji upi, upi, da si prilasti tu v bližini morske obali vsaj nekaj soli, brez katere ne more nadaljevati svojega pričetega „literarnega“ dela v korist in prosveto slovenskega naroda.

Po tej žalostni izgubi iskrenega mi prijatelja me tolaži samo še dejstvo, da sem odložil za nekaj časa svojo potno torbo in palico in se naselil v tej divni „deželi neverjetnosti“. Akoravno je deževalo z majhnimi presledki že štiri tedne, vsled česar se ni mogla iznebiti lep čas velikanskega blata Gorica mesto, „Gorica“ časopis, pa se ga — kakor se bojim — nikdar ne iznebi, nas vendar nič ne nadleguje voda, ker smo je že vajeni iz klerikalnih vodenih člankov pod in nadlistkov. Mogoče se dobi med klerikalci kaka prebrisana glavica (zakaj bi pa ne imeli klerikalci zraven zelatih glav tudi prebrisanih glav? !), ki poreče, da se tudi „Soča“ list ravna po Soči reki, da je tudi ona umazana. Soča, katere je navadno čista in prozorna kakor steklo, izgubi le tačas svojo lepo barvo, kadar pere in žehta v svojih predalih kakega klerikalca, seveda brez vspeha, ker današnja

DOPISI.

S Trnovega pri Kobaridu. (Občinske volitve.) — Redek dopis s Trnovega, ali se tega bi ne bilo, toda prisilil me je dopisilec v „Primorskem Listu“, kateri nesramno laže o občinskih volitvah na Trnovem. Popred ko začnem, odločno rečem, da je vsa pisana bedarija gola in podla laž. Dopisun ali bolje rečeno samohvala zatrjuje, da so sli naši naprednjaki iskat pomoči v Kobaridu in da je prišel iz Kobarida g. Urbančič, po domače Kotlar, in se par drugih naprednih junakov. Lažniki, kako morejo to pisati, res lepi so ti klerikalni kampjoni. Res je pa nasprotno. Mi ubogi damo 1000 K tistemu, ki je videl g. Urbančiča in par drugih naprednih junakov radi obč. volitve na Trnovem. Požurite se torej Vi, bogati Kolar, oče Čuri, mali Juri, Franc Toncina in dolgi Bergine, prilika je lepa, lahko zaslužite, Vam bodo vsaj stroški nekaj pokriti, kar ste žganja plačali v Kobaridu, posebno v novi krčmi pri Tonu listega dobrega trpinskega po 28. Še nekaj bogatih kmetov na Trnovem je proti Čurjevi koledi.

Na Trnovem sta dve stranki, tako imenovana uboga in bogata. Na bogati strani so volilci prvega razreda, na ubogi pa drugega in tretjega razreda, torej samoumevno je zmagala pri zadnjih občinskih volitvah, katere so se vršile 6. februarja, uboga stranka. Bogata stranka, na čelu stari župan Kolar, oče Čuri, mali Juri, Franc Toncina in Bergine so brali koledo po Kobaridu, Staremselu, Ladreh in kupovali glasove z žganjem, da bi zunanji volilci tretjega razreda preglasovali Trnovce tretjega razreda, in bi ti volili može iz bogate stranke, in si s tem priborili zmago. Ali koleda jim je jako slabo spadla, ker ni nobenega volilca s seboj spravila, nobeden jim ni hotel iti v past, ker so zunanji volilci sprevideli, da gre bolj za pošteno reč od strani ubogih.

Dopisun tudi pravi, kako bode Blejž županovi, ko se nam sebe ne more. Mi smo pa nasprotnega mišljenja, ali ne ve oče Čuri, da se mu vse čudi, kako more biti starešin, ko nimna na glavi več ščetin. Dalje kako more Kolar županovati, ker se sam svojega ne more. Pred tremi leti je bil še ubog in so ga še ubogi volili za župana, ali glejte junaka bogataša, kar vozi drva in perečarje s Trnovske gmajne, je postal bogat. Zdaj se pa jezi,

veda še ne pozna takega mila, da bi se z njim moglo oprati klerikalno vest in klerikalno dušo.

Pust nas je zapustil, česar se pa ne spozna iz „Gorice“ in „Primorskega Lista“. Ta časopisa si je izbral „Pust“ po izgubljeni vojski s pepelnico sredo za svoje prebivališče, kjer kraljuje samozavestno s svojimi udanimi ministri, z Gregorčičem, Pavlico, Suholazcem in z drugimi črkostavci. Več duhovnikov tolminskega okraja pa izvršuje natančno povelja svojega kraljevega Velikanstva s tem, da pozivlja ob torkih, četrkih in sobotah dr. Tumo k preklicu neopravičene trditve, da so oni grozili ljudem z večnim pogubljenjem. To je res največje obrekovanje blage in verne politikujoče duhovščine od Tumove strani; ker oni niso grozili z večnim pogubljenjem, ampak s pekлом, prokletstvom in papeževim blagoslovom. Toliko v popravek!

To so vam neverjetnosti; človek se jih kar mora razveseliti. „Primorski List“ (glej številko 9. letošnjega letnika, oziroma zapri takoj oči, ako jo imaš pred seboj, da te ne zadene kap!) prinaša dopis, ki se tako glasi: „St. Ferjan, 25. februarja 1902. Kakor znano, umrl je 26. t. m. tukajšnji gospod nadučitelj Filip Jakob Komavli. Kako je bil v obče spoštovan, pokazal je pogreb blagega ranjkega

ko je odletel od njemu tako priljubljenega županskega stolca.

Toliko v pojasnilo, Vi bogati Kolar, kunštni oče Čuri, mali Juri, Franc Toncina in Bergine in na koncu še Meh, ki ste ga tako nategnili, ker niste s seboj nič vozili, ste zdihnili, oh kako je to hudo, ker ni s Kolarji nobenega bilo.

Ubogi Trnovci.

Iz Gor. Branice. (Razno.) Dne 14. in 15. minolega meseca smo imeli v Štjaku občinske volitve. Volilna borba je trajala za tretji razred nepretrgoma od 9. ure zjutraj do 8. zvečer. Konečno je padla narodno-napredna stranka za 2 glasa. V prvem in drugem razredu se pa skoro udeležila ni, ker pri volitvah v tretji razred so naši može sprevideli, da so se dogajale očividno nezakonitosti, radi katerih so vložili rekurz za vse tri razrede. Volilno komisijo je sestavil modri g. župan iz samih mlečozobnežev svojega kalibra. Klerikalci so obhodili vse sosedne občine okoli svojih pristavov in pobraли vsa pooblastila od njih. Najhujšo agitacijo je vodil znani naš g. predsednik, ki je po cele dneve trgal skornje po hribovskih vaseh. Dan pred volitvijo je poskušal svoj lov tudi po Branici. Ali past je bila preslaba, dasi se res klerikalci poslužujejo vseh hudičevih sredstev.

Predsednik je prišel v vas Koboli. Tam je nekaj časa rjovel kot znorel, potem je šel k nekemu volilcu, ga nagovarjal, naj gre volit na njihovo stran. Ali ker je videl, da ne opravi ničesar, ga je jel nagovarjati, da naj se zgovori, da je dobil neko pismo, da mora iti z doma. Ali mož se ni dal prekaniti, marveč ostal je trden on in vsi drugi vasniki so volili z napredno stranko. Potem je šel nad narodne Čehovince. Privabil je bil k sebi dva svoja prijatelja, ki rada mažeta kastrole, ter ima dal ocreti nekaj mulc. Obljuboval je pa, da ako potrebuje kdo denarja, mu da, konjčke jim da, vina, šnopsa itd.

Za nadomestilne volitve dež. poslanca so izvolili tudi 2 klerikalca. Takrat se je pri-krohotal predsednik domu, rekoč nekemu mladeniču, da naj pove „naprdnjakom“, da so tudi tam propadli.... Ali mi nismo padli ne, pač pa vi, in zelo nizko ste padli v sežanskem okraju.

18. t. m. — Med tem, ko se vrše povsod akcije za sežiganje mrličev, je izumil Šte-verjanski dopisun novo metodo, katero je klerikalna stranka odobrila s tem, da jo je sprejela v svoje predale. Najprvo se izroči človek, zaprt v tesno rakev, se živ materi zemlji, zapoje se mu ob grobu „Janico tiho“, teden pozneje pa se sporoči centralnemu organu v mesto, da umre že pokopani človek šele drugi dan. Čudim se le, kako je pustila stroga cenzura ta dopis v širni svet, ker je pač v takem nasprotju z zakoni, da se bi lahko postavilo celo klerikalno kliko pred porotnike, in sicer radi dveh zločinov: ker pokopavajo še žive osebe, in ker vedo že dan poprej za jutrišnjo smrt, kar ne izključuje suma, da so dotično osebo oni spravili s tega sveta. Temu kratkemu poročilu sledijo taki verzi, da se mora pač vsakdo vprašati, v čem se je pač zameril Števerjanski nadučitelj klerikalni bandi, da ga po njegovi smrti povzdigujejo s tako poezijo. S to pesnijo je ugalil dopisun novo pot v slovenski književnosti, pobil popolnoma stari in ne več moderni dekadenizem in vstvaril novo, moderno strujo: kilo dentizem. Rad bi prepisal par verzov iz „Primorskega Lista“ v ilustracijo pesniškega tega talenta, toda nočem oskruniti spomina ranjkega učitelja, kakor delajo navadno klerikalci s spo-

V deželi neverjetnosti.

(Nadaljuje Ahasver.)

O „Homunculusu“ ni ne duha ne sluha; zato vznemirjajo in begajo najrazličnejše govorice radovedno občinstvo. Očitni in skriti častilci njegovega nedosežnega genija iščejo tega slavnega stvarnika „Goričinih“ sobotnih pisem po celicah v ulici Alvarez, kjer mu je baje uredništvo preskrbelo iz tiskovnega sklada radi njegovih nevenljivih zaslug za slovensko podlistkarstvo sobico z omreženimi okenci, iščejo ga pa tudi po celicah v ulici sv. Antona, kamor bi bil baje prišel radi poskušanja umora slovenske inteligence, katero so okužili bakteriji neumnosti, mrgoleči v „Goričinih“ podlistkih, — toda zaman! Sodi se, da je izdihnil svojo podlistkarsko dušo, oziroma to, kar imenujemo pri vsakem drugem človeku, dušo. Najbrže so te le prazne govorice, kakor tudi ta, da ga ni mogel razsvetliti niti sam Šustersičev sveti Duh, kateremu pač mora vsak veren katoličan prisojati največji vpliv, največjo moč v naših slovenskih deželah. Ostané nam edino le še en izhod iz tega labirinta sumničnej in govoric, da je namreč šel podlistkač, ko je opazil na Go-

V nedeljo je delil naš g. kurat V. listke za Velikonoč možem. Ali namesto krščanskega nauka jim je dopovedoval o tistem ljubeznivem pisemcu, češ, da ni res, in zahvaljeval je tiste, ki so mu podpisali „flajster“. Obljuboval jim je vse papeževe žegne in vse dobro na tem in onem svetu, tisti pa, ki niso podpisali, da bodo pa nesrečni na obeh krajih, dalje je zbadal neke napredne može, ki so bili še kot mladeniči po svetu in ki niso prinesli v glavi slame namesto možgan, češ, da so oni prinesli razpor in liberalizem v Branico. Kvante!

Tukaj imamo mežnarja, ki je ob enem pismoša, ali večkrat se kedo pritožuje, da udobiva pozno časopise; slisi se pa tudi, da kadar prinese pošto domov, posebno ob sobotah, da hodi neki mežnarjev sosed k njemu čitat liste drugih. Posebno „Soča“ in „Primorac“ mu ugajata. Svarimo ga, naj pusti v miru časopise; ako jih hoče pa čitati, naj jih naroči. Pismoša pa prosimo, da naj bo bolj previden pri oddaji časopisov, ker je dvofolj, da izidejo skozi roke enega državnega pravdnistva, ne potrebujejo pa, da bi sli še skozi roke drugega drž. pravdnistva v Branici.

„Primojeni List“ zmiraj bolj vsiljujejo. Kedo da ga naročuje, ne vemo, „naročniki“ ga sicer prijemljejo, ali plačali pa da ga ne bojo, tako govorijo; in če ga posljejo nazaj, je vse zaman, ker jim vseeno hodi. Potem takem se lahko hvali, da ima dosti naročnikov, ali če ima samo take, kakor pri nas, ubogi on in stranka!

Iz Kala. — Nedavno mi je prišel slučajno „Primorski List“ v roke, če se ne motim, zadnja št. 9. Ko začnem čitati, dobim novico iz Kala. Pa ne novico-lažnico. Bilo je pisano: „Od kar je bil dr. Tuma v Kalu, so res začeli dobro napredovati in sicer v pijanosti, surovosti in prepiru.“ Ne vem kaj bi na to laž odgovarjal. Dr. Tuma je res prišel v Kal, kar mislim, da za nas Kalane ni bilo zastoj. Dr. Tuma nam je govoril vse dobro in koristno, kar smo si tudi vzeli v spomin, in se mu še sedaj lepo zahvaljujemo. Seveda če smo bili sli drugi dan poslušati le Grčev in Dermastjev shod, ni bilo ne pijanosti ne surovosti ne prepira, vse bi bilo dobro! Kalani bi bili vsi sveti, tudi če bi bilo res kaj. Pa se je revčkom slabo spodneslo, majčki, kateri so bili prednji dan postavljeni za shod dr. Tume, so bili odstranjeni, poslušalca ni bilo nobenega, vrgli so cilindre na oči in popihali so jo.

Dalje nam očita, da so na pust godli pri Bratužu s 5 godci in pri Kartinu 2, kar pa ni res. Godli so pri Bratužu, ne pa pri Kartinu. Lažnik, slo je pa vse v najlepšem redu. Drugič nam očita, da so dekleta prišla domov malo pred dnevom. Lažnik, prišla so že pred 11. uro, prišla so pa vse pametne in trezne, mislim, da še bolj kakor podpisani v „Primojenčku“, ne pa kakor mokre cunje. Dalje pravi, da so bile krème odprte čez postavno uro; zato ne ugovarjam več, kakor če je bila res, je bila le ena, ne pa več, in če je krčmar imel dovoljenje, ne vem. Poznamo pa dobro tega, ki se je podpisal „Kajlan“.

V casih smo imeli ta pregovor. „Kotel se „spodela“ loncu“. Lahko pa rečem, da večega pijanca, kakor je ta, ga res v celih gorah ni, in tudi večega za združbe delati ne, kakor je ta podpisani „Kajlan“, če ravno

mini na umrle osebe, in kar je še najbolj pokazal takratni kandidat za hribe, slavni Čaheček, ko je imel v Sv. Luciji nekrolog prof. Krageljau.

„Wie der Herr, so der Knecht“, pravi nemški pregovor. Če je gospodar neumen, zakaj bi bil hlapec pameten, če strelja „Primorski List“ kozle, zakaj bi jih tudi „Gorica“ ne, posebno, ko ne eksistira nikoder prepovedan čas za streljanje takih zveri? Pred kratkim je pisala namreč „Gorica“ članek: „Nova kost — razdora“ (narodni sklad). To kost gloda in obira deset minut hitrega branja s svojimi frazami, katere obeli še malo z nerazumljivimi tujkami, pri tem pa ne pomisli, da kosti navadno obirajo le psi. Habent sibi! V „Soči“ razlaga pa Gaberček veliki pomen „Narodnega sklada“ za druga društva, in opomni bi ga rad, naj ne zabi označiti velikanskega pomena tega sklada za klerikalne časopise, posebno za „Gorico“, katera maši sedaj svoje predale z ugovori, brez katerih bi bila mnogokrat v velikih zadregah radi gradiva, ker, žalibog, praznih strani pač se ne sme pošiljati svojim plačujočim „bravcem“.

je Levplan. Prosim Vas, g. dopisnik, drugi krat, kadar hoste se kaj lagal po „Primojenčku“, lažniku, podpište se Levplan, ne pa Kajlan, ker v Kalu ni klerikalcev, da bi po „Primojenčku“ laži nosili. V naši duhovnji je le en oče tretjerednik in klerikalec, pa še ta zna le toliko pisati in čitati, kakor pes moliti. V Kalu niso tla klerikalizma, ampak so napredna in bodo; torej, gosp. dopisnik, pred svojim pragom prej, potem drugod! Pa saj dosti ne zamerimo ne dopisniku ne „Primojenčku“; dopisnik je pijanec in se mu že tako nič ne veruje.

„Primojenček“ je pa že navajen le lagati. Torej, gospod dopisnik, le pomalem delajte združbe po Kalu z Vašimi lažmi, da ne prinesemo še kaj več na dan.

Sedaj se pa podpiše „Kajlan“.

Domate in razne novice.

Osebnost. — Njeg. Vel. cesar je podelil načelniku računskega oddelka pomorske oblasti v Trstu Fr. Krallu povodom njegovega umirovljenja naslov vladnega svetnika.

„Narodni sklad“. — Svoje članke dokončam prihodnjic. Citatelji bodo videli, koliko lepega, hvaležnega dela imamo pred seboj. — Tistim hujskačem pri „Gorici“, ki razumejo vse narodno delo le z — abc ljudske šole ter nas škodoželjno napadajo, tudi primerno posvetim za zaključek.

Somišljenike prosim, da ob vsaki priliki zbirajo le za „Narodni sklad“. Prihodnji teden razpošljemo v vsako občino enemu zapupniku knjižico s pobotnicami, da vsak dobrotnik dobi potrdilo o svojem prispevku.

A. G.—k.

Kolesarsko društvo „Gorica“ vabi vse slovenske kolesarje k pristopu. Članarina znaša mesečnih 40 vinarjev, za kar živa vsak član ugodnost prostega prehoda meje v Italijo. Kdor pozna sitnosti, katere dela carinski urad na meji kolesarjem, ki nimajo društvenih legitimacij, bo gotovo radostno segel po tej ugodni priliki. Prijave članov sprejma gospod Avrelj Bisail v Krojaski zadruzi.

Novačenjo. — V četrtek se je predstavilo naborni komisiji 53 mladeničev tretjega nabornega razreda. Potrdili so 4. Med tujci in kleriki je bilo potrjenih 11.

Novačenje za okolico prične prihodnji mesec dne 14.

Zakaj puške v koruzo? — Zadnja naša vest se nam je te dni potrdila iz treh občin. Zakaj? — Hipni nevspeh ne sme nikogar oplasiti!

Od ponedeljka naprej bodo volitve v poglavitnih občinah.

Gonja proti učiteljem. — „Prim. List“ je priobčil tak-le člančič:

Na znanje „naprednim“ učiteljem. — V zadnjem času smo prišli na sled raznim dopisnikom, ki napadajo v „Soči“ in „Primorcu“ č. duhovščino. Reči moramo, da so po večini iz učiteljskega stanu. Zdaj imamo mreže tako nastavljene, da nam skoraj ne more uteči noben dopisnik „Soče“ in „Primorca“. Ko izide „Soča“, pa že vse vemo. Zanimivo je vedeti, kako smo prišli na vsled učitelju iz baške doline, ki je pred kratkim napadal v „Soči“ č. g. župnika v Podmelcu. Vabimo ga v uredništvo, da mu povemo, kako smo izvedeli. — Drugim naprednim učiteljem bodi to v svarilo, kajti take reči jih lahko spravijo v veliko nesrečo.

Taščica „Pr. Lista“.

Ko prečita to, poreče marsikdo, saj ni nič hudega rečeno, ali to le na prvi hip. Ko pa začneš malce misliti, pa sprevidiš, da je za navidezno lepimi in svarilnimi besedami skrito toliko farske zlobe, toliko jezuitske zvitosti in perfidije, toliko lumparije, kolikor je je zmožna le „Taščica“ „Prim. Lista“. Ves člančič pa sloni na preračunjeni laži, kateri se končno ne čudimo, ker vemo, da so klerikalci zmožni za vse hudobije, katerih največje število obračajo sedaj prav proti naprednim učiteljem. So kraji v deželi, v katerih so učitelji naprednega mišljenja pravi mučeniki, ker klerikalci jim sledijo korak za korakom, in ker po navadi ne morejo dobiti nič spodbudljivega, pa kaj podtaknejo. Posebno na debelo podtikajo gledé dopisov v „Soči“. Ako pride iz kakega kraja kak dopis v „Sočo“, ki se bavi s kakim razsajajočim nuncem, hitro premišlujejo, če je tam kak tak učitelj, ki ni brezpogojno pokoren nuncu — in ako je, pa lop po njem. Potem se začne osebno pikanje, na prižnici in pa v farovških listih. Tak odmev te grde peklenške

gonje proti nedolžnim ljudem se zrcali tudi v omenjenem člančicu. Ko je zagledal luc sveta povsem nedolžni dopis iz Podmelca, pisan, kakor potrjeno na drugem mestu, s kmetko roko, so začeli takoj iskati dopisnika v vrstah učiteljev v baški dolini. In ker niso našli nič vzdržljivega, grabijo po laži, češ, da so prišli na sled tistem učitelju iz baške doline, ki bi bil po njihovem mnenju pisal oni dopis. Pravijo celo, da je zanimivo vedeti, kako so prišli temu na sled. No, to ne more biti zanimivo, ker se ni res zgodilo, ampak zanimivo more biti, kako so vohunili ter se končno pospeli do grdega podtikanja, katero je brez vsakega temelja. In celo v uredništvo vabijo nekega neznanega človeka, kateri ni pisal tistega dopisa in ne stoji z njim v nikaki zvezi, ker je pisal in poslal tisti dopis neki kmetki mladenič, s prošnjo, naj se objavi, in da piše on, ker se nikdo drugi ne oglasi....

Tukaj iz tega vzgleda vidite, kako skrajno perfidna je gonja iz farovžev proti naprednemu učitelstvu, katero napadajo prav po nedolžnem. Ti zdvijani nunci, ki imajo okoli sebe le slabši in neumnejši del ljudstva, pač ne vedo, da tiči v naprednih vrstah med ljudstvom toliko inteligence, da na videz prosti ljudje pišejo jako lepe in vezane dopise, na katerih je treba popraviti le slovnično kako reč, drugo pa je vse dobro, tako, kakor pride v list. In v teh vrstah je moč naših dopisov, iz teh vrst izhajajo tisti izraziti dopisi, vsled katerih vohunijo potem „Taščice“ po učiteljih. Tako je, gospoda! Vi ne veste, kaj tiči v naprednih vrstah ljudstva samega, in kaj Vas čaka, kadar stopi še ostali del pod napredno zastavo! Pa čudno! Še lani se je hvalil „Prim. List“, koliko dopisnikov da ima iz učiteljskega stanu. Kaj so mu vsi usli?!

Končno je razvidno iz gorenjega ponatiska iz „Prim. Lista“, da klerikalci hočejo z vso silo odvrniti od „Soče“ in „Primorca“ naše dopisnike. V to svrhu, pravi, so nastavili mreže tako, da ne more skoro nobeden uteči. To je preneumno, in na te limanice ne sede nikdo izmed naših dopisnikov, kateri ne bodo hodili v farovže po dovoljenja, kaj smejo pisati v „Sočo“. Poštne urade, pismoše itd. pa prav resno svarimo, naj se ne da nikdo zaplesti v farovške spletke, naj nikdo ne služi nuncu proti „Soči“ in našim pošiljatkam, ker to bi ga stalo drago. Moramo tako govoriti, ker se vidi, da spekulirajo klerikalci po postah....

Dasi so napovedali učiteljem največji terorizem, dasi so se spravili sedaj celo na vohunstvo proti našim dopisnikom, v kar naj bi jim služili c. kr. poštni uradi, dasi hočejo vse strahovati — vendar smo prepričani, da dosežejo baš obratno od nameravanega. Naše vrste ostanejo neprodorne, rodoljube in somišljenike pa pozivljemo v očigled skrajnega lopovstva, katero se vprižarja proti naprednjakom, na najskrajnejšo obrambo in brezobzirnost, kadar jih zalotijo pri vohunstvu, ter naj nam o tem vedno nemudoma sproti poročajo. Potem storimo korake, po katerih se zaveže klerikalcem jezik prav pošteno, da jih mine veselje nadaljevati gori napovedano gonjo proti učiteljem in proti našim somišljenikom enkrat za vselej.

Vikarj. Sedeja v Borjani perejo sedaj po „Prim. L.“, ali zamorec ostane črn, ako ga še tako obdelavaš z milom. In tako se tudi Sedej ni prav očistil pred svetom s pranjem v „Prim. Listu“, ker ljudje so še vedno tega mnenja, da je storil grdo denuncijantstvo, ker je naznanil orožnika. Neki Sedejev rojak nam je poslal pred kratkim v „Soči“ že omenjeni dopis, ki prča, da tudi njegovi rojaki hudo obsojajo ovadbo, katero je napravil Sedej. Obsodba v ljudstvu je splošna, ker denuncijantstvo pač obsojajo povsodi. Res je, da se je orožnik pregrešil, in ker imajo orožniki stroge vojaške postave, sledi tudi vsakemu prestopku takoj huda kazen. Orožnik je moral v Trst, kjer je v preiskavi. Spremljal ga je tje, kakor predpisano, jeden njegovih visjih, kar imenuje „Prim. List“ — „častno“ spremstvo. Orožnik pride najmanj v garnizijski zapor ali pa bo tudi na kratko odslovljen. Sedej ga ima na vesti, ker ako bi imel ta navadno sladkoginjeni pop kaj usmiljenja do svojega bližnjega, bi ga bil morda o priliki posvaril ter mu rekel, da ako se še ponovi kaj takega, da ga naznani, ne pa kar pahni ga v nesrečo. In zakaj? Zato, ker se je mlad mož malce zavrtel. Da je storil kaj drugega, hudega v službi, nò, potem naj bo kaznovan, za tako reč pa ostane naznanjenje le grdo denun-

cijantstvo, nevredno duhovnika. — Nemški rek o denuncijantstvu pravi: „Der grösste Schuft im ganzen Land, das ist und bleibt der Denunziant.“ — Ali, ali — vse hočejo strahovati, vse komandirati, vsem zapovedovati. Preobjestni so ti politikujoci nunci, in taki ostanejo tudi, dokler bo ljudstvo tako nespametno, da jim bo nosilo v farovž vse najboljše, da so tako preobjedeni in preobljeni, vsled česar jim raste greben vedno višje. Kadar bodo pa vsi kmetje toliko pametni, da ne bodo več zakladali farovžev veliko čez potrebo, potem že postanejo krotkejši in jih mine veselje komandirati in denuncirati. Na to stran treba učiti ljudstvo, da se neha bičati z lastnim bičem.

„Z dr. Treom bi se zopet samo osmešili...“ — „Prim. List“ ne ve kaj pametnega reči gledé izida volitev na Krasu, zato pa izraza brezupno upanje, da se kraški volilci premislijo ter se zedinijo za katerega svojih mož. Z dr. Treom bi se zopet samo osmešili. Tako meni „Prim. L.“. — V resnici pa se z dr. Treom ne more nikdo osmešiti. Dr. Treo je resen mož in ugleden odvetnik, ki zavzema tako odlično mesto v naši javnosti. Ako se je posrečilo klerikalcem zadnjic dobiti za skandal z izbačenjem Klavžarja „flajsterček“ iz roke dr. Pajerja v tem, da niso potrdili dr. Treota, s tem ni bil dr. Treo prav nič osmešen, kakor tudi ne njegovi volilci, pač pa se je pokazala takrat v vsej svoji zlobi in gnilobi alijanca Gregortič-Pajerjeva, ki je za to, ker ni bilo mogoče spraviti za klerikalce sleparja v deželni zbor, odvrnila z napredne strani postenjak. Kajti znano in neovrgljivo dejstvo je, da dr. Treo edino le radi tega ni bil potrjen, ker je izposloval dr. Gregortič pri Pajerju kot takratnem absolutnem gospodarju v laskem klubu nepotrđitev na ljubo dr. Gregortiču, ki si je hotel tako zaceliti blamažo s sleparjem Čahejem. Vse drugo, kar navajajo gledé na nepotrđitev, so le njim dobrodošli ali prazni izgovori.

Klerikalci pa se niso le osmešili zadnjic s Čahejem, marveč blamirali so se in skandal, nečuten skandal je bil to, da so ga sploh pustili čez duri zbornice. Veliko sramoto so nakopali na rame goriskih Slovencev, sramoto, ki ostane neizbrisna.... Volilni možje na Krasu so se že izrekli v lepi veliki večini za dr. Treota, kateri bo zopet izvoljen poslancem, klerikalci pa še niti kandidata niso postavili. Kdo se torej že smeši? Ali ne klerikalci, ki sedaj, ko imamo volitev poslanca pred durmi, niti še niso določili kandidata za Kras? Pa tudi naj določijo tega ali onega, rezultat bo le ta, da se osmešijo z njim, ker ostane prav v „častni“ manjšini. — Klerikalci govorijo prezgodaj o osmešenju. Na dan 20. t. m. homo videli v Sezani, kdo zmaga in kdo se osmeši. Dotlé menda že postavijo kandidata, katerega doleti od „Prim. L.“ drugim obečano osmešenje.

Kolikokrat so zmagali klerikalci v Zgoniku? — V „Prim. Listu“ čitamo, da so zmagali pri prvotnih volitvah v Zgoniku klerikalci, in sicer navajajo Zgonik kar dvakrat, da bi tako malce olepsali tisto klaverno poročilo o volilnih močeh na Krasu. V resnici pa niso zmagali v Zgoniku nobenkrat, ker so tam izvolili 3 napredne volilne može. — Tudi Šempolaj stejejo med svoje zmage, dočim je istina, da je v Šempolaju izvoljen napreden volilni mož.

Pogorišče na Krasu hočejo kriti s pavovim perjem!

Samo sleparstvo in zločinstvo se jih drži. — „Primorski List“ ima strašno imenitno „glavo“. Neki ljudje s tujimi obrazi, tujo nošo, v neki tuji pokrajini so zbrani okoli čitalca lista. Spodaj blizu roba pa je podpis: I. Gosar v Gorici. Ta Gosar je tisto sliko le naročil, potem pa vrezal pod tiste „vile“ na gliseju svoje ime. Mi smo to že povedali, ali kljub temu izhaja „poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem“ še vedno s tem sleparstvom v svet, ki sodi, da tisto imenitno glavo je posadil na telo „Primojenčku“ akademični slikar I. Gosar kot svoje delo. Ta mož je igral pri „Prim. Listu“ svoj čas veliko vlogo kot upravitelj lista. Duhovniki se ga, kakor stoji v nekem njegovem pismu, kar na rokah nosili. In ker se je čutil tako varnega, si je bil dovolil tudi ta „špas“, da je poslal svoj čas fotografijo nekega dušnega pastirja v svet, da so naredili glisej, v kateri je bil potem prav nerodno vrezal svoje ime, katero naj bi kazalo pravega proizvajalca. Ko mu pa ni dišalo več v Gorici, je šel na Štajersko, in ko mu tudi tam ni več dopadlo, je stopil v Zagreb, odkoder je sedaj

prišel med svet glas, da je bil „vrezal“ na neko menico, glasečo na 1164 svetlih kronic, ali to pot ne svoje ime, marveč imena drugih, tako č. g. Janka Barleta, kanonika dr. Suka itd., in sicer brez dovoljenja in brez vednosti njih. Tako ponarejeno menico je prezentiral zagrebski ljudski banki, katera ga je sedaj, ko je prišla sleparstvu na sled, naznanila sodnji.

In tako so klerikalci bogatejši za en skandal. Slika farovskega lista kaže sleparja, berilo brani drugega sleparja, o Fridolinu pa molčijo, — qui tacet, consentit. Gosar, Klavžar, Fridolin — tres faciunt collegium, kateri pa se vedno bolj pomnožuje. — Čudno, da se teh katoliških mož drži toliko lumparij, in čudno, da se rimski doktorji tako radi gibljejo v taki družbi. To je jako značilno za tako družbo, zlasti še, ker se dela tako sveto in ker tako rada razlaga drugim pojme o časti. Toda povej mi, v čigavi družbi si, in povem ti, kdo si! — Par nobile fratrum naj premišluje o tem v resnem postnem času!...

Specijalist v tatvinah po cerkvah. — V četrtek smo sporočili, da so aretirali v sredo zvečer cerkvenega tatu, ki ima na vesti več tatvin. Prijeli so ga v cerkvi pri oo. kapucinih, kjer je hotel Mater božjo okraštati. Cerkovnik je gledal nekaj časa moža, ali ko je spoznal, da ga je moral nekoč že spoditi iz cerkve, ker se mu je zdel sumljiv in se je tudi sedaj obnašal sumljivo, je poslal po redarje, kateri so prijeli tistega „pobožnega“ molilca. Imenuje se Franc Verdav, star je nekaj čez 20 let, doma od Sv. Jurija na Štajerskem. Prvotno je tajil, češ, da on ni tat in ne ve nič, potem pa se je udal ter priznal, da je ukradel dne 29. febr. lani zlato veržico v kapucinski cerkvi, 13. avg. lani je bil odnesel iz cerkve na Kostanjevici rečij v vrednosti 2000 K in 21. pret. m. je okradel tukajšnjo Stolno cerkev, kakor že znano. — Ta mladenič, ki je čedne zunanosti, je videti precej izobražen in govori lepo več jezikov. Služil je tudi v nekem cirkusu. Sploh ima že precej burno življenje za seboj. Pred dvema leti je okradel cerkev Mariahilf na Dunaju ter storil najbrže še mnogo drugih tatvin, katerim se sploh na sled niso prišli. Iste ga tudi dunajska policija. Verdav je bil svoj čas tudi v norišnici Feldhof pri Gradcu, odkoder pa se mu je posrečilo pobegniti v l. 1900.

Izpred sodnje. — Na 4 mesece trde ječe je bil obsojen 47-letni Ivan Krašovic iz Ločnika, ker se je hotel pregrešiti nad svojo lastno hčerko. Obravnava je bila tajna.

Radi javnega nasilstva so sedeli pred sodniki 37 let stari Moimas A., 26-letni Dom. Colapin in 22-letni Pin Jak. Na pustni torek so bili ti trije v kavarni v Tržicu. Nekdo je rekel Moimasu neko besedo, katero je ta smatral za razaljavno, vsled česar je začel kričati. Redar Depasé ga je hotel miriti, ali Moimas ga je prijel za prsi, vsled česar ga je redar spravil iz kavarne. Ker je klical na pomoč, ga je hotel Colapin oprostiti iz redarjevih rok, ali prišel je drugi redar, in na zadnje se je pomešal med nje še Pin, tako da so sli vsi trije proti redarjema. Moimas je dobil za to 6 mesecev, Colapin 4 in Pin 14 dni trdega zapora.

Na Gradiscu se je bil sprl na novega leta dan obtoženec Rud. Peric z nekim Lukežičem, katerega je ranil na levi roki. Za to so mu prisodili 2 meseca ječe.

Droblj. — Pobegnil je bil pred par dnevi 22-letni Tržacan Kupec, ki služi pri tukajšnjem pespoku št. 47. pri godbi, v laški Videm, in sicer v civilni obleki. Sedaj pa se je vrnil sam. Ker je nekaj bolan, so ga poslali v bolnišnico, potem pa ga čaka ostra kazen. — Mizar Franc Jencič iz Bat je hotel pomagati v Solkanu dvema možema, ko sta jemala sod z voza. Prihital pa je baš v trenutku, ko se je sod že gibal, in sod se je zavalil nanj ter ga skoro zmetkal. Prenesli so ga v tukajšnjo bolnišnico. Malo je upanja, da bi okrevl. Jencič je star 32 let ter ima 8 otrok.

Listnica. — Gosp. dopisniku iz Š. Vasega pred par dnevi nam poslanega dopisa ne razumemo prav. Ako hočete, da se priobči, je najbolje, da nas obiščite o priliki ter ga ustno raztolmačite.

Pravo ljudsko domače sredstvo, katero se nahaja že nad 50 let v rabi pri vsaki družini je prazko domače mazilo iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega zalagatelja v Pragi. Uporablja se uspešno to mazilo pri ranah ter zabranjuje nevarna vnetja,

tako da s svojim bolj blažujočim ter hladilnim učinkom posebno hitro vpliva na rane ter iste popolnoma ozdravi. Prazko domače mazilo se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. 3

Razgled po svetu.

Državni zbor. — (Dolge.) — Mej doslimi spisi je interpelacija Schönerer-ja in tovaršev, v kateri se sklicujejo na to, da je vpliv slovanskega ministra-rojaka jako velik ter povdarjajo potrebo, da se temu ustvari protitežje po imenovanju vsaj jednega ministra, ki bo varoval interese in pravice nemstva.

Interpelanti vprašujejo, da-li je ministerski predsednik pri volji, nasvetovati kroni imenovanje nemškega ministra-rojaka iz neparlamentarističnih krogov, potem, da-li je vlada pri volji enkrat pričeti s pripravami za določanje posebnega položaja Galiciji, in da-li vlada more opravičiti redno zapostavljanje nemških prosilcev o imenovanjih v državno službo slovanskim prosilcem na korist.

Zbornica nadaljuje podrobno debato o državnem proračunu. Posl. dr. Mayreder je govoril o neodgovarjajočem načinu, kako so državni uradi nastanjeni v najstih hišah in je priporočal, naj se zasnuje osreden urad za javno stavbeno delovanje v varovanje ne le gradbeno tehniških, ampak tudi umetniških interesov. Poslanec Eldersch je tožil radi izvajanja zakona o združevanju in radi delovanja političnih oblasti in policije nasproti delavskim organizacijam.

Pri razpravi o poročilu o dogodkih v Trstu so govorili Ellenbogen, Spinčić in Hortis. Ellenbogen je obsojal poročilo Fuchsovo, trdijo, da proglašanje izjemnega stanja je bilo čin frivolnosti vlade. V poročilu da je mnogo protislovja. Vladin opis dogodkov ne odgovarja povsem resnici, ker množica da ni dala povoda vojakom za rabo orožja, kar dokazujejo izjave raznih prič. Poročevalec da se je postavil na stran Lloydja itd. Zahteval je od nemških strank, naj glasujejo proti poročilu. Spinčić je rekel, da vojaštvo je kazalo mnogo potrepljivosti in da le v najhujšem momentu je prišlo po orožju. Strah in vznemirjenje med ljudstvom da opravičujete izredne odredbe. Vojaštvo je bilo provocirano, ali tudi vlada je storila pogreške. — Treba skrbeti, da se v bodoče kaj takega več ne pripeti. V Trstu treba več vojaštva. Na delo pa naj bi se sprejemali le domačini, tuji elementi so le v škodo. Spremeniti treba ves vladni sistem na Primorskem. Hortis je tudi pobijal Fuchsovo poročilo na široko. Schuhmeier je menil, da uprava Avstrije je zastarela, predmarčna. Laž ima največjo vlogo, zakonodaja v varstvo delavcev je nedostopna. Proglašanje izjemnega stanja da ni bilo opravičeno, isto naj bi krilo le namestnika Gočssa. Fuchsa je primerjal krvnikovemu hlapcu. Na to se je oglasil Körber, ki je branil namestnika, da je pripomogel prav on k sporazumljenju z razsodiščem, branil je vojaštvo, da je streljalo izzvano itd. Socijalni demokratje so motili Körberja v enomer ter ga trdo prijemali z medkljici.

Zbornica je odobrila izredne odredbe.

Körber o uradnikih. — V državnem zboru je govoril, kakor že povedano, ministerski predsednik o držanju državnih uradnikov nasproti političnim borbam in narodnim bojem. Rekel je: „V zmislu zakona morajo uradniki služiti državi in interesom prebivalstva in so se vsaki pravici, ki je s tem v nasprotju, odpovedali v hipu, ko so položili službeno prisego, tudi agresivnemu izjavljanju političnega mnenja. Sploh bi bilo najbolje za javno življenje, za ugled urada in za njih lastno dostojanstvo, ako bi mislili le na svojo dolžnost. Usoda države bi gotovo ne ubrala druge poti, tudi ko bi se tistih sto tisoč uradnikov ne pečalo s politiko. Zlasti narod. vprašanje bi bilo s tem osvobodeno od nevarne primesi. Ako pa upravni uradnik mora imeti politično misljenje — in to pravim tu na glas v ravnanje za vse uradnike —, pa ga ne sme nikoli in ob nobeni priliki uveljavljati v svojem uradu in agitatorično tudi ne v svojem privatnem življenju. Narodna nezavzetost ter politična nepristranost ne velja samo za devetorico ministrov, ampak tudi doli do zadnjega praktikanta. Tako, in v nobeni točki drugače, mislimo mi o uradnikih, in le oni, ki postopa v tem zmislu, mora računati na naše varstvo in našo skrb. Zahteve, ki se stavljajo do uradništva, postavljajo vedno več in težavneje in jaz priznavam rad, da se pretežno velika večina njih

zavedajo dolžnosti, ki so jih vsprejeli s svojo službo.“

Davek na vožne karte. — Pododsek, ki se je bavil s tozadevno vladno predlogo, je te dni končno sprejel vladni načrt brez premembe, vstavljen je v načrt le sledečo določbo: „Na vseh glavnih železnicah se obdajajo vožni listki za 3 razred z 10 odstotki, a prometu z ogrskimi deželami ter Bosno in Hercegovino pa z 8 odstotki.“ Ob enem se je pa sprejela resolucija, v kateri se vlada pozivlja, naj omeji dovoljevanje prostih kart ali olajšav, in v tem oziru vpliva tudi na zasebne železnice. Misel na obdajenje prostih kart se je opustila.

Zavarovanje zasebnih uradnikov. — Socijalno-politiški odsek je završil razpravo o vladnem načrtu o starostnem zavarovanju zasebnih nastavljenecv. Načrt je obveljal brez posebnih prememb in pride v zbornici na vrsto morda po Veliki noči ali pa v jesenskem zasedanju. Predlog poslanca Elderscha, naj bi ta načrt prišel v razpravo še-le potem, ko bo predložen načrt o zavarovanju delavcev, njihov vdov in sirot, je padel z vsemi proti 4 glasovom. Poročevalec v zbornici je odbran posl. Fort.

Dramatično društvo v Trstu. — V Trstu ustanovijo dramatično društvo. Ustanovni občni zbor se bo vršil drevi v prostorih „Slov. Čitalnice“. Od razvoja tega društva je odvisen razvoj bodočega slovenskega gledališča v Trstu.

Društvo „Zvezda“ na Dunaju je imelo nedavno svoj II. občni zbor, pri katerem je na predlog g. podpredsednika D. Dolence imenovalo častnima udoma dva gosпода, ki sta si pridobila izvanrednih zaslug za prosep društva. To sta gg. Jakob Pukl, predsednik in Vinko Krusič, pevovodja društva.

Ta predlog je bil enoglasno in navdušeno sprejet. V odbor so bili izvoljeni gg. Jakob Pukl, predsednikom, Dragotin Dolenc, podpredsednikom, Rudolf Malič, tajnikom, Jakob Šemé, blagajnikom, Alojzij Repič, Franjo Šustersi, Ivan Voncina, za odbornike, Ivan Peterman, Gabrijel Mežnar, Franjo Merlak, za odbor. namestnike, Josip Božič, Josip Smerdu, Karol Tomsic za preglednike. — Društvo je prošlo leto priredilo: Anton Slomsekovo slavnost, 9 zabavnih večerov, 3 izlete (2 v Maria Enzersdorf in 1 v Gorenji Št. Vid). Odbor je 1 članu dovolil posojilo, ter samo v 5 slučajih dovolil podpore, v 2 slučajih je rešil dve Slovenki iz nujne bede. Za družbo sv. Cirila in Metoda so članice Jelica Krusič, Marica Pukl, Anica Šustersi, Ana Krusič nabrale 200 K. — Za sodelovanje je izrekel občni zbor toplo zahvalo slavni „Sloveniji“, predsedniku gg. Rusu, Božiču, Rostokarju, Asiču in Kozini, pa tudi g. Prijatelju, ter pevovodji gosp. Krusiču in vsem g. pevkam in g. pevcem. Društvo je lepo napredovalo.

Dalmatinci v Rimu. — Nekateri polahonjeni Dalmatinci v Rimu so hoteli povodom afere z zavodom sv. Jeronima igrati veliko vlogo. Med njimi je bil tudi neki Pjerotič, ali sedaj pravi vest, prihajajoča iz Rima, da so tega proslulega „profesorja“ Pjerotiča v Rimu zaprli na zahtevo drž. pravdnštva v Zadru, ker je obdolžen zločina sleparije in izsiljevanje.

Takov je tisti Dalmatinec, s katerim se je ponasal naš „Piccolo“ in glavna priča za pravo „Dalmatincev“ do zavoda sv. Jeronima v Rimu. Dalmacija se menda prav odločno zahvaljuje na tem, da bi jo pred svetom zastopali taki Dalmatinci!

50letnica Gogoljeve smrti. — Na Ruskem se delajo velikanske priprave v proslavo 50letnice Gogoljeve smrti. Gogoljeve satire so začele boj za duševni napredek in svobodne reforme na Ruskem, katere je uvedel Aleksander II. Turgenjev je moral radi simpatičnega nekrologa ob Gogoljevi smrti v ječo, danes pa se pripravlja tudi oficijalna Rusija na proslavo nekdanjega svojega nasprotnika. V vseh večjih mestih se počasti spomin genijalnega pesnika in pisatelja „Revizorja“ ter „Mrtvih duš“. Tempora mutantur ... tudi na Ruskem.

Iz Srbije. — Iz Belegrada se poroča, da je neki Rada Alavantič s štirimi Nemci prišel iz sremske Mitrovice v Sabac z namenom, da provzroči revolucijo in prežene kralja. Srbski financarji so se mu res pridružili, misleč, da je srbski general, in tudi večina gasilcev je na njegov poziv šla z njim. Imel je pri sebi tiskane proklamacije, v katerih se naznanja, da je Alavantič prevzel diktaturo. Orožniški kapitan, ki je Alavantiča ustrelil, se zove Atanasij Nikolić. V skupščini sta Stanko Petrović v imenu ve-

ćine in Ljubomir Živković v imenu manjšine izrazila ogorčenje nad tem poskusom. Živković je udaril tudi proti Dunaju, češ, da je bila cela stvar organizirana na avstro-ogrskih tleh. — Alavantič se imenuje pravzaprav Radovanović. Princ Karagjorgjević razglasa, da Alavantič ni ne njegov sorodnik ne pristaša. Stotnik Nikolić, ki je ustrelil Alavantiča, je imenovan majorjem.

Bazne vesti. — V deželnem zboru pruskem se je unela te dni velika razprava glede na vresenske dogodke. — Ogerskemu ministerskemu predsedniku Szellu je izročil cesar v posebni avdienci veliki križec reda sv. Štefana. — Stein in Devet, burska poveljnika, sta prišla v Natal na pogovor z Boiho.

Književnost.

Knjižnica za mladino. (Konec). — Če je že za odrasle ljudi težko pisati, je stokrat težavnejše za mladino, kajti treba je spis tako urediti, da posejano seme v srcu vskali, po-ožene bilko, cvet in sad. Otrokovo srce je uganika, razvozlaj to uganko, če moreš! V njem se ti odpira velik čarobni, bajni svet, velik sredi malega srca. Pisatelji „Knjižnice za mladino“ gledajo v ta svet s svojimi prodirajočimi dušnimi očmi, oni pišejo z namenom, da bi dobro seme rodilo dober sad, in da bi obogatili, osrečili revno, ljubezni potrebno slovensko srce.

Trdi skrivnostni oreh je razklan. „Knjižnica za mladino“ leži pred nami razgrnena na ogled, njena jedra so bogata, izpolnjujejo namreč 214 strani. Naročimo si jo v obilnem številu! Iz njenih jedrec specimo slastno orehovo potico, bla bode mladini v veliko slast, kajti njena duša je morala doslej v rodoljubju stradati. Odelej ne sme več stradati, temveč redi se naj, da si razvije svoje delavne moči materinemu jeziku in rojstnemu domu v čast in korist. Za nami pride zarod, ki bode pač drugače žarno, nego mi, ljubil svoj jezik in rod, a le tedaj, če ga mi „mlatneži“ in „zaspanci“ k temu vzgajimo. Dajmo torej mladini dobrih knjig!

Tudi meni je nekaj, ko sem v šoli hlače trgal, rodoljubna knjiga, katero mi je posodil moj nepozabni učitelj, moj dušni oče, vzgala v srcu plamen ljubezni do slovenskega naroda. Bog ve, če bi mi drugače ta sveli čut ne ostal zakrknjen, kakor našim slepim nemškutarjem. Rodoljubni knjigi, ki je bila v tistem času kaj borna, se mi je zahvaliti, da morem sedaj v svojem poklicu na tihem delati za svoj dragi narod.

Na pravi poti sem, če rečem: „Dajte naši mladini v roke „Knjižnico za mladino“, da ji obogatite revno srce!“

Dom in šola, roko v roko! Zarja lepše prihodnosti na izhaja na izhodu.

(Koncem navaja se kratek knjižnični načrt za naše šole, v katerem pravi, da vsak krajni šolski svet mora dati vsako leto najmanj 20 K v proračun za šolsko knjižnico.)

Šola, ki ne skrbi za zadostno pomnoževanje šolske knjižnice, ne umeva svoje naloge popolnoma. Ona obsoja sama sebe. To velja tudi o starših.

Glejte torej, kogar se tiče! Še ni prepozno!

Ti pa, ljubezniva bralka, dragi bralec, storiš veliko dobroto svojemu narodu, ako odpreš trdo orehovo luscino svoje žepne „késice“ in pošlješ A. Gabrščekovi tiskarni v Gorico 3 K 20 v ali 1 gld. 60 kr., katera ti pošlje po vsake tri mesece po edno lično vezano knjigo, obsegajočo najmanj 214 strani za otroke, ki jih imaš rada.

Se sama jo bodeš z zanimanjem brala. Morda ugledaš tudi ti tisti veliki, čarobni, bajni svet v malem otrokovem srcu, ki bode tvoj srce nežno srce napolnjeval z blaženostjo in srečo! Obogatelo bode še bolj tvoje čuteče srce!

„Pustite male k meni, kajti njih je nebesko kraljestvo!“

Izjava.

V „Primorskem Listu“ št. 9. od 6. t. m. čitam v sestavku „Na znanje „naprednim“ učiteljem“: ... „Zanimivo je vedeti, kako smo prišli na sled učitelju iz baske doline, ki je pred kratkim napadal v „Soti“ č. g. župnika v Podmeicu. Vabimo ga v uredništvo, da mu povemo, kako smo izvedli.“

Gledé nato izjavljam pod svojo častno besedo, da dopis, kateri ima v mislih „Tasica“ „Pr. Lista“, kakor slove podpis pod tistim sestavkom, je izšel iz kmetske roke, ter ni imel nikak učitelj iz baske doline z njim nič opraviti. Toliko resnici na ljubo.

V Gorici, 7. marca 1902.

Ivan Kavčič,
urednik „Sote“.

